

Sygn. akt II AKa 129/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie, II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA - Ewa Gregajtys

Sędziowie: SA - Dorota Tyrała

SA - Ewa Jethon (spr.)

Protokolant Olaf Artymiuk

przy udziale Prokuratora Marka Deczkowskiego

po rozpoznaniu w dniu 12 października 2017 roku

sprawy z wniosku A. K. o zadośćuczynienie i odszkodowanie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 7 grudnia 2016 r. sygn. akt XVIII Ko 68/16

- 1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;**
- 2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz radcy prawnego K. J., Kancelaria Radcy Prawnego w W., kwotę 147,60 zł, w tym 23% VAT, z tytułu wynagrodzenia z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu przed Sądem Apelacyjnym;**
- 3. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

W dniu 8 sierpnia 2016 r. A. K. złożył wniosek do Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie o zasądzenie na jego rzecz od Skarbu Państwa kwoty 2 000 zł zadośćuczynienia za doznaną krzywdę z tytułu niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania w sprawie o sygn. akt V K 294/94. w związku z niezaliczeniem okresu stosowania wobec niego tymczasowego aresztowania na poczet orzeczonych kar w sprawie Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie o sygn. akt V K 294/94 w okresie od 3 maja 1994 r. do dnia 23 czerwca 1994 r.

W tym samym dniu wnioskodawca złożył w Administracji Zakładu Karnego w Kamieńsku kolejny wniosek adresowany do Sądu Rejonowego dla Warszawy- Mokotowa w Warszawie o zapłatę kwoty 5.000 zł z tytułu zadośćuczynienia w związku z zastosowaniem wobec niego tymczasowego aresztowania w sprawie o sygn. akt III K 261/00- od dnia 6 marca 2000 r. do dnia 5 czerwca 2000 r.

Oba wnioski z uwagi na to, że zostały złożone do niewłaściwych Sądów, zostały przekazane zgodnie z właściwością do Sądu Okręgowego w Warszawie XVIII Wydziału Karnego i z racji łączności podmiotowej sprawy te połączono do wspólnego rozpoznania.

Na rozprawie w dniu 7 grudnia 2016 r., wnioskodawca wniósł o zasądzenie na jego rzecz odszkodowania i zadośćuczynienia w związku z niezaliczeniem okresu stosowania wobec niego tymczasowego aresztowania na poczet orzeczonych kar grzywny we wskazanych wcześniej kwotach.

Prokurator podniósł zarzut przedawnienia roszczenia wnioskodawcy i wniósł o oddalenie wniosku.

Wyrokiem z dnia 7 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w sprawie w sprawie o sygn. akt XVIII Ko 68/16, na podstawie art.555 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 lipca 2015 r. w zw. z art. 40 ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw), oddalił wniosek o odszkodowanie i zadośćuczynienie; kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Od powyższego wyroku apelację na korzyść wniósł pełnomocnik wnioskodawcy. Zaskarżył powyższy wyrok w całości.

Zaskarżonemu orzeczeniu na podstawie art. 438 pkt 1, 2, 3 k.p.k. zarzucił:

1. obrazę prawa materialnego tj. art. 555 k.p.k w zw. z art. 558 k.p.k. w zw. z art. 5 k.c. poprzez uznanie, iż zgłoszenie zarzutu przedawnienia w okolicznościach niniejszej sprawie nie jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego;
2. rażące naruszenie prawa procesowego tj. art. 2 § 2 k.p.k. oraz art. 167 k.p.k., poprzez zaniechanie przez Sąd pierwszej instancji przeprowadzenia jakiegokolwiek postępowania dowodowego w celu ustalenia czy zgłoszony przez prokuratora zarzut przedawnienia nie stanowi nadużycia prawa podmiotowego i nie korzysta z ochrony, co w sposób istotny mogło wpłynąć na rozstrzygnięcie;
3. błąd w ustaleniach faktycznych, mających istotny wpływ na rozstrzygnięcie tj. ustalenie, że Wnioskodawca nie wykazał, że opóźnienie w dochodzeniu roszczenia było usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami.

W konkluzji pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o uchylenie w całości wydanego w sprawie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pełnomocnika wnioskodawcy, jako niezasadna, nie zasługiwała na uwzględnienie.

Wbrew twierdzeniu autora skargi apelacyjnej, Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń, i w konsekwencji zasadnie uwzględnił podniesiony przez prokuratora zarzut przedawnienia oraz trafnie uargumentował, że nie stoją temu na przeszkodzie zasady współzycia społecznego. Prawidłowo także ustalił wpływ wskazanego w treści art. 555 k.p.k. terminu na datę 30 czerwca 1995 r. w sprawie Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie o sygn. akt V K 294/94, zaś na 13 czerwca 2001 r. w sprawie Sądu Rejonowego dla Warszawy M. w W. sygn. akt III K 261/00

A. K. składając w dniu 8 sierpnia 2016 r. wnioski, uczynił to z uchybieniem rocznemu terminowi o ponad 16 lat.

Prawidłowo także Sąd meriti ustalił i ocenił okoliczności, które w ocenie pełnomocnika wnioskodawcy, miały usprawiedliwić przyczynę uchybienia terminowi i w konsekwencji przedawnienia roszczenia.

Na wstępie zatem należało ocenić te z zarzutów, w których autor skargi kwestionuje obrazę przepisów prawa procesowego odnoszących się do sfery gromadzenia i oceny dowodów, prowadzącą, według jego opinii, do błędnych ustaleń faktycznych. Tymczasem nie sposób zaskarżonemu orzeczeniu zarzucić uchybień odnoszących się do zakresu czynności dowodowych, które zdaniem autora apelacji, Sąd winien przeprowadzić z urzędu. Z art. 167 k.p.k., którego naruszenie zarzucił autor apelacji, wynika, że ze względu na zasadę kontradiktoryjności procesu, należy wyprowadzić wniosek o primacie przeprowadzania w postępowaniu sądowym dowodów na wniosek stron, którego uzupełnieniem, z uwagi z kolei na wymogi zasady prawdy, jest wprowadzanie ich i przeprowadzanie przez sąd z urzędu.

Wnioskodawca A. K. na rozprawie, nie wnosił o przeprowadzenie innego, niż akta przedmiotowych spraw i jego przesłuchanie, dowodu. Nie ma natomiast znaczenia dla oceny zarzutu obrazy art.167 k.p.k., że nie korzystał z pomocy pełnomocnika. Pełnomocnik w wywiezionym środku odwoławczym także bowiem nie wskazał czynności dowodowych, które Sąd I instancji miałby przeprowadzić z urzędu. Nietrafnie więc w wywiezionym środku odwoławczym, jego pełnomocnik zarzuca brak inicjatywy w tym względzie Sądowi orzekającemu. W orzecznictwie natomiast wskazuje się, że działanie sądu ex officio powinno wchodzić w rachubę wówczas, gdy ograniczenie dowodzenia do wniosków stron nie pozwoliłoby na dotarcie do prawdy, a więc groziło oczywistą niesprawiedliwością wyroku. W toku analizowanego postępowania przeprowadzono dowody z dokumentów, w tym protokołów rozpraw w obu sprawach i z przesłuchania wnioskodawcy. Treść jego zeznań za wiarygodną uznano w zakresie potwierdzenia, iż toczyły się przeciwko niemu postępowania w obu sprawach, w których był tymczasowo aresztowany i w których nie zaliczono w całości okresu tymczasowego aresztowania. W zakresie, w którym twierdził, że nie otrzymał wezwań na te sprawy, negatywnie zweryfikowały je treści protokołów rozpraw. Z prawidłowych, bo zgodnych z treścią tych protokołów rozpraw, ustaleń Sądu Okręgowego wynika bowiem, że A. K. uczestniczył w rozprawach obu postępowań, na które był doprowadzany z Aresztu Śledczego i uczestniczył w ogłaszaniu wyroków w obu sprawach. Miał zatem wiedzę nie tylko o prowadzonych przeciwko niemu postępowaniach, ale i o treści zapadłych wobec niego wyroków, stwarzających podstawę dochodzonych roszczeń. Dodać należy, że w obu postępowaniach reprezentowany był przez obrońcę.

Okoliczność stanowiąca podany przez wnioskodawcę powód uchybienia terminowi do złożenia wniosku, jakoby o tych postępowaniach dowiedział się w ogóle dopiero w 2016 r. , jak i zapadłych w nich wyrokach, wszak nie był na nie wzywany - została w toku postępowania dowodowego negatywnie zweryfikowana. Natomiast autor apelacji podnosząc zarzut obrazy art. 167 k.p.k. nie wskazał natomiast nawet na dużym poziomie ogólności czynności dowodowych, które Sąd I instancji winien przeprowadzić.

Trafność dokonanych przez Sąd meriti ustaleń w tej sprawie, wynika z przeprowadzonych dowodów a materiału tego nie sposób uznać za niekompletny.

Uznając zarzuty obrazy przepisów postępowania za niezasadne, w taki sam sposób, jako niezasadny należało ocenić, pozostający z nimi w związku, zarzut błędu w ustaleniach faktycznych. Właśnie postulowane przez autora apelacji ustalenie, których konkluzją byłoby usprawiedliwienie uchybienia przez wnioskodawcę terminowi złożenia wniosku, byłoby ustaleniem poczynionym wbrew zgromadzonym dowodom, a więc dowolnym, uchybiającym regułom oceny dowodów z art.7 k.p.k.

Odnosząc się do zarzutu obrazy prawa materialnego, stwierdzić należy, że postawiono go nieprawidłowo, bowiem równocześnie z zarzutem błędu w ustaleniach faktycznych. Natomiast zarzut obrazy prawa materialnego ma rację bytu jedynie wówczas, gdy skarżący nie kwestionuje treści poczynionych przez sąd pierwszej instancji ustaleń faktycznych. Niezależnie od tego jest on merytorycznie niezasadny. Sąd bowiem w wyniku prawidłowych ustaleń dokonał rozstrzygnięcia, bez obrazy wskazanych przez obrońcę przepisów art.5§ k.c., art. 555k.p.k. w zw. z art. 558 k.p.k. Wskazując, że obraza cytowanych przepisów polegała na przyjęciu, iż w niniejszej sprawie nie zachodziły wyjątkowe okoliczności usprawiedliwiające niezachowanie terminu na złożenie wniosku, a w konsekwencji, iż w sprawie nie nastąpiło naruszenie zasad współżycia społecznego, i skuteczny jest podniesiony przez prokuratora zarzut przedawnienia roszczenia - skarżący nie ma racji. Przyjmuje się bowiem w orzecznictwie, w tym trafnie przytoczonym przez Sąd orzekający orzecznictwie Sądu Najwyższego, który ustalił pewien kanon orzecznicy, wskazując przyczyny, które mogą usprawiedliwiać bezskuteczność podniesienia zarzutu przedawnienia. Zgodnie z nim, do rangi wyjątkowych okoliczności, które usprawiedliwiałyby uchybienie terminowi określonemu w przepisie art.555 k.p.k. można zaliczyć: długotrwałą obłożną chorobę, całkowity upadek sił powodujący konieczność zapewnienia opieki osoby trzeciej w sprawach codziennej egzystencji, chorobę psychiczną, długotrwały pobyt za granicą połączony z niemożnością nawiązania kontaktu z krajem, a zatem okoliczności całkowicie niezależne od woli wnioskodawcy (tak w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2014 r. V K 194/14 Sąd Najwyższy VKRN 194/14 Prok. i Pr.-wkl. 2015/3/25). Analizując wystąpienie tego rodzaju przyczyn, trafnie Sąd Okręgowy

w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, skonstatował, że w realiach rozpatrywanej sprawy okoliczności takie nie zachodzą.

Z tych względów – nie znajdując podstaw do wzruszenia zaskarżonego orzeczenia, na podst. **art. 437 § 1 k.p.k.** Sąd Apelacyjny orzekł o utrzymaniu go w mocy.

O kosztach postępowania orzeczono na podst. art. 554 § 2 k.p.k.